

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

روناهی شورشگر

۲۰ نومبر ۲۰۱۲

نگاهی به مقاومت زندانیان اعتصاب کننده در ترکیه :

از دیروز تا امروز

«...ارتش گرسنگی

راه می‌رود

با گام های تندر

با سروهای

آتش

با امید به بیرق شعله شکلش

با امید

به امید...»

ناظم حکمت - ارتش گرسنگی

این مقاله در حالی نوشته می‌شود که بیش از شصت روز از آغاز اعتصاب غذای زندانیان سیاسی جنبش گُرد در زندان‌های این کشور (ترکیه) می‌گذرد. ادعاهای هر دو طرف (دولت ترکیه و نمایندگان جنبش گُرد) درباره تعداد اعتصاب کنندگان با یکدیگر متناقض هستند. در اوایل جنبش ادعا کرد که ده هزار نفر اعتصاب را آغاز کردند، در حالی که در روز پنجاه و دوم حزب صلح و دموکراسی (که نماینده جنبش گُرد در مجلس می‌باشد) اعلام کرد که این رقم ۶۶۳ نفر است. در اظهارات نمایندگان دولت نیز تضاد وجود دارد: در حالی که روز پنجاه و دوم وزارت دادگستری اعلام کرد که ۶۸۳ نفر دست به اعتصاب می‌زنند، اردوغان (نخست وزیر ترکیه) گفت: «هیچ کس اعتصاب غذا نمی‌کند، این کار فقط یک نمایش است.» اما گزارشی که در برخی از روزنامه‌های ترکی منتشر شدند نشان می‌دهد که نه تنها (به عکس ادعای اردوغان) کسانی دست به اعتصاب غذا زدند، بلکه جان این اعتصاب کنندگان در خطر است: به علت گرسنگی تعداد زیادی از زندانیان با خونریزی در ادرار و مقعد رو به رو شدند. آیتوغ اتیجی، یکی از وکلای مخالف ترک در مجلس که به زندان کاندیرا رفت و از اعتصاب کنندگان بود اعلام کرد که دو نفر از اعتصاب کنندگان در آستانه مرگ می‌باشند.

بعضی از زندانیانی که در اعتصاب شرکت کردند هنوز کودکانی ۱۶-۱۵ ساله اند که آسیب بیشتری متوجه آنان است. دانشجویان و جوانان کرد و غیرترک نیز در آنکارا، استانبول و شهرهای دیگر، برای حمایت از این زندانیان در اعتصاب شرکت کردند. بعضی از اعضای حزب صلح و دموکراسی نیز چند روز پیش به اعتصاب پیوستند. غیر از خطر مرگ برای زندانیان، احتمال مداخله دولت در اعتصاب نیز از نگرانی‌های نیروهای چپ و دموکرات جامعه ترکیه است. در دهه ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰، مداخله دولت فاشیست ترکیه به زندانیان سوسیالیست اعتصاب کننده، باعث کشته شدن و آسیب دیدن بسیاری از زندانیان شد. غیر از مداخله نظامی (که در ادامه همین مقاله توضیح داده می‌شود) به خاطر مداخله و تجویز داروی اشتباه که در بیمارستان‌ها به زندانیان تحمیل شد، بسیاری از آنان به "سندرم ورنیک کورساکوف" مبتلا شدند. در نتیجه این سندرم که به خاطر کمبود ویتامین ب۱ به وجود می‌آید، بیماران حافظه و آگاهی خود را از دست می‌دهند. امروز نیز مسؤلیت سلامتی و جان این زندانیان سیاسی کاملاً بر عهده دولت است و اگر به آنان صدمه‌ای وارد شود، مقصر اصلی دولت است. اما، باید مسؤلیت جنبش سیاسی کرد و ویژگی اصلی این اعتصاب را نیز در نظر گرفت.

دلایل این اعتصاب غذا و مطالبات زندانیان، از اعتصابات سابق در تاریخ ترکیه و دیگر نقاط جهان کاملاً متفاوت است. در سال‌های گذشته، زندانیان سوسیالیست ترکیه برای اعتراض به فشارها و شرایط زندان، از جمله شکنجه و محکوم شدن زندانیان سیاسی به حبس در سلول‌های انفرادی (که در ترکیه به اسم "زندان‌های نوع اف" شناخته می‌شوند-F type prisons) اعتصاب کردند و جان خود را از دست دادند. اما این بار مطالبات اصلی اعتصاب کنندگان نه مربوط به شرایط زندان، بلکه مربوط به شرایط زندگی عبدالله اوجالان، رهبر جنبش کرد می‌باشد. زندانیان در کنار حق آموزش و دفاع از خود به زبان مادری، برای آزادی اوجالان اعتصاب می‌کنند. این مطالبات مسلماً می‌تواند در چارچوب "حق ملل برای تعیین سرنوشت خود" قرار بگیرد.

اما باید این سؤال را پرسید که در حالی که سال‌هاست ملت کرد از جنگ، قتل‌عام، و همانند زندانیان سوسیالیست از سرکوب در زندان‌ها زجر می‌کشند، آیا با آزادی اوجالان که با هزینه مرگ جوانان ۱۶-۱۵ ساله از گرسنگی به دست خواهد آمد، این مشکلات به پایان می‌رسند؟ آیا اعتراضات صدها تن از جوانان کرد در کوه‌ها و شهرها، که از سال ۱۹۹۹ تنها برای آزادی اوجالان خودسوزی کردند، نتیجه ای داد که امروز این جوانان این بار از گرسنگی بمیرند؟ آیا جنبش سیاسی کرد، سرکوب خلق کرد از طرف دولت فاشیست ترکیه و جنگ کردستان تنها با شخص اوجالان شروع می‌شود که با آزادی او به پایان برسد؟ اگر این طور است، جای مقاومت رهبران ایدئولوژیک پ.ک.ک در سال ۱۹۸۴، که نه برای آزادی اوجالان، بلکه برای اعتراض به شکنجه و فشارها به تمام خلق کرد بود، کجا می‌باشد؟ و اگر سرکوب ۹۰ ساله و جنگ ۳۵ ساله ملت کرد واقعاً در شخص اوجالان خلاصه می‌شود، می‌توان مثل پدر یکی از زندانیان اعتصاب کننده، در نامه‌ای که در رسانه‌های ترکی‌زبان منتشر شد، خطاب به جامعه ترک و کرد پرسید: «چرا خود اوجالان در این ۱۳ سال یک روز هم اعتصاب غذا نکرد؟»

امروز در ترکیه واقعاً پرسیدن این سؤال‌ها، به خاطر فرهنگی که بر جنبش کرد حاکم است، غیرممکن می‌باشد. کسانی که ادعای مبارزه برای آزادی خلق خود و تمام جهان را دارند، باید اولاً ذهن خود را از بت‌پرستی آزاد کنند. نگاه دقیق‌تری به تاریخچه اعتصاب غذا به عنوان یک شیوه مبارزه در ترکیه، برای درکی درست و عمیق از این اعتصاب و تفاوتی که فرهنگ بت‌پرستی در آن ایجاد می‌کند، لازم است. توجه به سرگذشت خود اوجالان و جنبش سیاسی کرد و مواضع آنان در برابر اعتصاب غذاها نیز نکته مهمی است که می‌تواند به ایجاد موضع‌گیری درستی از سوی سوسیالیست‌ها کمک کند.

اعتصاب غذای سوسیالیست‌های تُرک و کُرد در دوره کودتا

می‌توان گفت که اولین اعتصاب غذای بزرگ و جمعی در زندان‌های ترکیه، اعتصاب زندانیان سیاسی کُرد (از جمله بعضی از بنیان‌گذاران پ.ک.ک) در سال ۱۹۸۲ در زندان دیاربکر بود. این اعتراض دقیقاً پس از کودتای ۱۲ سپتمبر ۱۹۸۰ صورت گرفت. زندانیان کُرد، در ۱۴ جولای ۱۹۸۲ به ضد فاشیسم دولت ترکیه، شکنجه در زندان‌ها و دولت کودتا، اعتصاب را آغاز کردند. کامل پیر (که یک سوسیالیست ترک و از بنیان‌گذاران پ.ک.ک است) هیری دورموش، اکیف بیلمز و علی چیچک در این اعتصاب جان باختند. زندانیان پ.ک.ک در ۱۹۸۴ نیز در همان‌جا، با همین اهداف اعتصاب غذا کردند و دو نفر از اعتصاب‌کنندگان جان باختند. اعتصاب غذاهایی که در دیاربکر برای اعتراض به رژیم نظامی شروع شد، به زندان‌های آنکارا و استانبول نیز گسترش پیدا کرد. پ.ک.ک، که در آن دوره خود را "مارکسیست لنینیست" تعریف می‌کرد، بعد از این مقاومت زندان دیاربکر قدرت گرفت و مبارزه مسلحانه را آغاز کرد. پس از ۱۹۹۹ پ.ک.ک از تشکیل کردستان سوسیالیست صرف نظر کرد و هدفش را به "خودمدیریتی دموکراتیک" کُردها و تمام ملل در چارچوب ترکیه، محدود کرد. (در این زمینه به مقاله همین نگارنده در پی‌نوشت‌ها مراجعه کنید) (۱)

در سال ۱۹۸۴ در زندان متریس آنکارا، ۴۰۰ نفر از زندانیان سوسیالیست تُرک نیز در اعتراض به شرایط زندان و شکنجه اعتصابی را آغاز کردند که در آن ۴ نفر جان باخت. بعد از عقب‌نشینی دولت و به خصوص با رفع تحمیل پوشش لباس زندانی به زندانیان، این اعتصاب در ۱۹۸۶ به پایان رسید. مقاومت زندان متریس در ۱۹۸۴، برای اولین بار نشان داد که حمایت خانواده‌های زندانیان سیاسی (که در انجمنی به اسم "تید" سازمان یافته‌اند) از اعتصاب، چگونه می‌تواند روی دولت ترکیه فشار ایجاد کند.

اعتصاب سال ۱۹۹۶

در سال ۱۹۹۶ دولت تصمیم گرفت که زندانیان سیاسی را به سلول‌های انفرادی (زندان‌های نوع اف که از طرف سوسیالیست‌ها "تابوت" نامیده می‌شدند) محکوم و محدود کند. به ضد این اقدام، وسیع‌ترین اعتصاب غذا در آن دوره، با اتحاد یازده حزب سوسیالیست سازمان یافت. از ۲۵۲۹ مبارزی که در این اعتصاب شرکت کردند، ۱۲ نفر جان باختند و در نتیجه این شرایط وزیر دادگستری وقت، مجبور به استعفاء شد. بعد از ۶۹ روز دولت اعلام عقب‌نشینی کرد و اعتصاب به پایان رسید. اما علی‌رغم این عقب‌نشینی، در زندان‌های دیاربکر، بوجا، عمرانیه و اولوجانلار قتل‌های عامی از زندانیان مبارز سوسیالیست صورت گرفت. می‌شود چنین گفت که این قتل‌های عام در واقع نشان دهنده نزدیک شدن سرکوب بزرگتری بود...

اعتصاب ۲۰۰۶-۲۰۰۰ و قتل عام "بازگشت به زندگی"

تأثیرگذارترین و بزرگترین اعتصاب غذای تاریخ ترکیه از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ از طرف زندانیان سیاسی سوسیالیست، به خصوص سازمان DHKP/C، برای اعتراض به زندان‌های نوع اف (F tipi)، قانون "مبارزه با ترور" و جلوگیری از معالجه پزشکی زندانیان سیاسی بیمار انجام شد. در این اعتصاب و قتل عام موسوم به "بازگشت به زندگی" ("hayata dönüş operasyonu") که با مداخله نظامی دولت در زندان برای جلوگیری از اعتصاب صورت گرفت، ۱۲۲ نفر جان باختند. عده‌ای از جانب‌اختگان زندانیان و خانواده‌های ایشان بودند که علی‌رغم آزادی خود، از مطالباتشان صرف نظر نکردند و در خانه‌هایشان در محل کارگرنشین "کوچک ارموتلو" استانبول، به اعتصاب ادامه دادند. (امروز تقریباً تمام عکس‌هایی که در اخبار مربوط به اعتصاب غذای کُردها در

رسانه‌ها و صفحات فیسبوک استفاده می‌شود، عکس‌های همین اعتصاب کنندگان کمونیست در خانه‌های کوچک ارموتلو می‌باشد، چرا که در زندان‌های ترکیه از فرستادن این گونه عکس‌ها به خارج عملاً جلوگیری می‌شود). روز ۱۹ دسمبر، تقریباً سه ماه بعد از آغاز اعتصاب غذا، ارتش ترکیه تحت عملیات نظامی "بازگشت به زندگی" به زندانیان حمله کرد و در ۲۰ زندان، ۲۸ سوسیالیست اعتصاب کننده را به قتل رساند (۴ نفر از زندانیان در اثر سوختن و دیگران با اسلحه پولیس و ژاندارم‌ها کشته شدند).

در باره قتل عام ۱۹ دسمبر و اعتصابی که در زندان‌ها و خانه‌ها صورت گرفت، حرف برای گفتن زیاد است اما نکته مهم در رابطه با موضوع این مقاله، نگرش جنبش کرد در برابر این اعتصاب و مقاومت می‌باشد. در حالی که نکته اعتراض زندانیان اعتصاب کننده برای زندانیان سیاسی کرد نیز مطرح بود، اما زندانیان سیاسی از جنبش کرد در این اعتصاب غذا شرکت نکردند. کتاب "büyük direniş ve sol" (مقاومت عظیم و چپ) که از طرف سازمان DHKP/C به ترکی منتشر شد، مقالات و اظهارات عبدالله اوجالان را درباره اعتصاب غذای ۲۰۰۰ و قتل عام ۱۹ دسمبر منتشر و نقد کرده است. همین سازمان اخیراً در "Yürüyüş" (راهپیمایی)، نشریه رسمی خود نیز با منتشر کردن اسنادی از مصاحبه‌های اوجالان، کنفرانس جنبش کرد درباره زندان‌ها، و مقالات منتشر شده در نشریه رسمی جنبش (Özgür Halk)، پ.ک.ک را به انتقاد از تاریخچه خود دعوت کرده است: همان‌طور که در صفحه ۴۱ شماره ۳۳۷. نشریه "Yürüyüş"، و همچنین در کتاب "Büyük Direniş ve Sol" نقل شده است، اوجالان بعد از قتل عام ۱۹ دسمبر مقاومت سوسیالیست‌ها را محکوم کرده و گفته بود: "حوادثی که در زندان‌ها صورت می‌گیرد یک مقاومت انقلابی نیست. فدا کردن انسانها تنها به ضد زندانهای نوع اف، با اخلاق، وجدان و انسانیت ربطی ندارد." (Özgür Halk). اعلان در یکی از ملاقاتهایش با وکلاء نیز گفته بود: "این کار (اعتصاب غذا) یک کار عقب مانده است. چپ و انقلابیون باید عقلشان را جمع کنند. ما نمی‌توانیم بدون دلیل مردم را بکشیم... ما (با شرکت نکردن در اعتصاب) کار خوبی کردیم و تفاوتمان را نشان دادیم...". روز ۱۵ جنوری ۲۰۱۱ در نشریه "Özgür Halk" نیز مقاومت سوسیالیست‌ها محکوم شده بود: "بله، کاری که دولت کرده است غیر قانونی و غیر انسانی است... اما یکی از دلایل این شرایط نگرش خود چپ است... نمی‌توانیم اشتباه یک طرف را ببینیم و اشتباهات یک طرف دیگر را ندیده بگیریم...".

نگرش پ.ک.ک در برابر اعتصاب ۲۰۰۰ و قتل عام ۱۹ دسمبر واضح است. پ.ک.ک در حالی که صدها زندانی سیاسی کرد نیز با زندانیان سوسیالیست در یک شرایط بودند، خود را بی‌طرف دید و مثل دولت فاشیست ترکیه، مقاومت سوسیالیست‌ها را محکوم کرد. پ.ک.ک همین نگرش خود را در قتل عام زندان الوجنلر در ۲۶ سپتمبر ۱۹۹۹، که دولت ۱۰ نفر از زندانیان سوسیالیست را به قتل رساند نیز نشان داده بود: پ.ک.ک عملاً با خالی کردن سلول‌های خود با دولت همکاری کردند و سربازان ترکیه، با استفاده از فضای سلول‌های آن‌ها توانستند این قتل عام را انجام دهند.

در حالی که خود پ.ک.ک در تاریخچه اعتصاب غذاهای ترکیه یکی از مهم‌ترین نقش‌ها را دارد، "ستراتژی صلح‌آمیز"ی که حزب و جنبش بعد از دست‌گیر شدن اوجالان در ۱۹۹۹ انتخاب کرد، باعث تغییر نگرش آن در برابر مقاومت‌های سوسیالیست‌ها شد. جالب این است که در حالی که جنبش کرد و رهبری آن، مقاومت و اراده زندانیان سوسیالیست را در برابر شکنجه‌های روحی و جسمی در زندان (از جمله بندهای نوع اف)، محکوم می‌کند و این کار را "عقب ماندگی" می‌نامد، امروز با اعتصاب کردن کودکان ۱۶-۱۵ ساله تنها برای آزادی اوجالان، مشکلی ندارد!

سخن پایانی

با نگاهی به تاریخچه ترکیه می‌بینیم که اعتصاب غذا یکی از سنت‌های مقاومت چپ و سوسیالیسم است، اما اعتصاب کنونی زندانیان کُرد، از تمام اعتصاب‌های سابق متفاوت می‌باشد: مطالبات این اعتصاب نه رادیکال و یا مربوط به شرایط زندان، بلکه ملی‌گرا و رفورمیستی هستند و از این نظر نه فقط با چپ ترکیه، بلکه با خود ریشه جنبش کُرد (۱۹۸۲) متفاوت است. شرکت کودکان نیز یکی از نکات استثنائی این اعتصاب می‌باشد. همان‌طور که سال‌هاست کودکان ۱۶-۱۵ ساله خود را برای آزادی اوجالان به خصوص در سال‌گرد ۱۵ فروری ۱۹۹۹ (روز دستگیر شدن او) می‌سوزانند، امروز همان جوانان منتظراند از گرسنگی بمیرند. این نکته غیر از یک انگیزه سیاسی و ایدئولوژیک، بیشتر تأثیر یک فرهنگ بت‌پرستی دیده می‌شود. نه فقط سیاست فاشیستی دولت ترک، بلکه این فرهنگ حاکم بر جنبش نیز به جوانان کُرد صدمه می‌زند. کمونیست‌های ترکیه و جهان در حالی که حق تعیین سرنوشت ملل را می‌پذیرند باید از فرهنگ بت‌پرستی و خودکشی که در جنبش حاکم است، نیز انتقاد کنند: کمونیست‌ها و سوسیالیست‌هایی که نگرش طبقاتی دارند، با این که طرفدار حقوق ملت تحت ستم کُرد و ضد سیاست‌های فاشیست دولت ترکیه هستند، نمی‌توانند مثل ملی‌گرایان کُرد شعار ”bi xwin bi can em bi tere ne ey serok” (با خونمان با جانمان با تو هستیم ای رهبر {اوجالان}) را تکرار کنند. از سوی دیگر کمونیست‌ها و مردم مبارز جهان باید در باره خطر دخالت دولت در اعتصاب و تکرار قتل‌عام ۱۹ دسمبر آگاه باشند و با تمام قدرتشان سعی کنند تا دولت ترکیه نتواند یک بار دیگر دست به چنین اقدامی بزند، چرا که هر چند دلایل، مطالبات و انگیزه‌های این اعتصاب از نظر کمونیست‌ها مشکل داشته باشد، مسؤولیت زندگی مردم کُرد و به خصوص زندانیان سیاسی بر عهده دولت است.

پی‌نوشت:

(۱) <http://processgroup.org/2012/11/18/%D8%A7%D8%B2-%DA%A9%D8%B1%D8%AF%D8%B3%D8%AA%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%B2%D8%B1%DA%AF-%D8%AA%D8%A7-%DA%A9%D9%86%D9%81%D8%AF%D8%B1%D8%A7%D9%84%DB%8C%D8%B3%D9%85-%D8%AF%D9%85%D9%88%DA%A9/>

منابع و مأخذ:

<http://t24.com.tr/haber/aclik-grevi-eylemcilerinin-idrarindan-ve-makatindan-kan-gelmeye-basladi/216419>

<http://www.bianet.org/biamag/diger/141828-turkiyede-olum-oruclari>

<http://www.ozgurmedya.org/articleDetail.asp?AuthorID=54&ArticleID=2189>

Boran Yayınları, Büyük Direniş ve Sol:

http://www.ozgurluk.info/kitaplik/pdf/BD_ve_sol.pdf

Yürüyüş: <http://www.yuruyus.com/www/turkish/pdf/337.pdf>

<http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalDetayV3&ArticleID=1106230&CategoryID=77>

<http://www.evrensel.net/news.php?id=40281>

یادداشت:

نشر مقاله بالا به ارتباط اعتصاب غذای زندانیان در ترکیه، به معنای تأیید صد در صد آن نیست.

اداره پورتال AA-AA